

1913

საქართველო

საბჭოთა

საბჭოთა

მედიკალური საბჭოთა

О.И.
ШЛИН

0 1 5 3 1 6 0

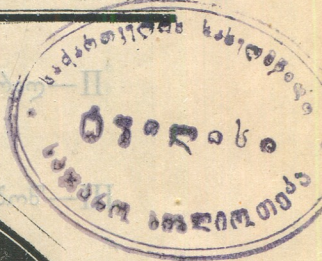
№ 2

მეცნიერება

წელიწადი მე-IX.

№ 2.

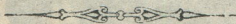
იანვარი, 1913 წ.

მისი კმა უფლისა.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I—მირქმა უფლისა, —სურათი	1
II—ღარიბი მოწაფე, —ჯექსი ი. გოგასი	3
III—შობის ხე, — ი. კვდოშვილის	5
IV—კატა, — (გეგმანუდიან) ა. შანშესი.	12
V—ქეთოს დღიური, — ვ. თამრაშვილის	13
VI—ცხენი და ვარის ამბავი, — (თარგმ.) ივ. წასტომ- შვილის.	16
VII—ჯუმბო	22
VIII—გასართობი: გამოცანა, შარადა და რებუსის აღ- სნა.	23

ლარიზი მოწაფე.

ცუცამ გიგას გადამხსნა:
 ციგავ, წამო სკოლაშიო,—
 ხომ არ გინდა დადამო
 სულ მაკ ცეცხლთან ჯდომამიო?

ერთი შესე ფუნთუშა თოვლს—
 რა რიკ ჭმუენის არე მარეს;
 ეკ სურათი თვით მკვდარსაც-კი
 სულს ჩაუდგამს, გაახარებს.

და შენ-კი ხომ ცოცხალი ხარ,
 გული გაქვს და იცი ლხენა;
 ადე ჩქარა, თუ გიუვარდე,
 გავსწრიალდეთ სკოლისკენა!..

მწუხარებით უთხრა გიგამ:
 —თუ დობა გწამს, დამესხენი!..
 გრძნობა-კი მაქვს, ვიცი ლხენა,
 მაგრამ რა მაქვს მოსალხენი?!

სუსნი ქარი აღარ სცხრება,
ცაც თოვლს აფრქევს ეკ ტიელი;
მე-კი არ მაქვს ქალამნები,
არც რა ტანსე ჩასაცმელი.

შენ რა გიძავს, ბედნიერო,
ჩაფუთნილსა თბილ სამოსში;
მე-კი ბეჩავ—ტიტელიკანას
სასრიალოდ მიწვევ თოვლში?!.—

და აკვნესდა ცხარე ცრემლით,
აქვითინდა გულ-დამდუღრად:

„ვევლა წავა სკოლაშია,
მე შინ უნდა ვიჯდე ცუდად?!.“

ცა-კი ისევ თოვლსა აფრქევს,
მძაფრ ზუსუნით დამწის ქარი:
მარტოდ-მარტო მიდის ცუცა,
გიგას ცოდვით გულ-დამწვარი.

და სკოლიდან რა მოესმა
მხიარული ბავშვთ ჟივილი,
მეისვე მისცა დაფიწებას
გიგას კვნესა და ჩივილი!

ი. გოგია.

შოკის ხა.

(უძლვნი ილიკო ნაკაშიძეს).

სოტათი დაგვანახე, ბიძა,
ცოტათი!

— ცალი თვალით შევსე-
დავთ, ღმერთმანი, ცალი თვა-
ლით!

— ოღონდ კარი
გაბვილე — თვალებს
დავსუჭავთ და ისე
შევსედავთ!... — ესევე
ბოდნენ მეორე ოთხ-
სიდან ბავშვები ბიძა

მამუკას, რომელიც გულმოდგინედ რთავდა შობის ხეს კარ-
ჩაკეტილ ოთახში.

— ჯერ არ შეიძლება! არა მეტი... ჯო, ეს ვაშლი... ეს
ბაირადი, თოვლის კაცი, კიბო, თევზი... — ბუტბუტებდა ბიძა
მამუკა და სათითაოდ ჰკიდებდა შობის ხეზე სილს და სხვა-
დასხვა ტიკინებს.

— უჰ, უჰ, უჰ, რა მამლაყინწაა და! რა მამლაყინწა!
ამას შობის ხის კენწეროზე დავასკუზებ! ეი-ელი-უოოო! — და-
ივივლა ბიძა მამუკამ და შეასკუზა მამლაყინწას ტიკინა შო-
ბის ხის კენწეროზე.

— ეი-ელი-უოოო! — გამოეხმაურნენ ბავშვებიც მეორე ოთახ-
სიდან.

— გათენდაა! — უზასუსა იმათ ბიძა მამუკამ და გააღო
სანატრელი კარები.

იგრიადეს ბავშვებმა და შეცვივდნენ შობის ხესთან, რომელიც მორთულ-მოკაზმული, სანთლებით გაჩირადდნებული, ბიძია მამუკას შუა ოთახში დაედგა.

— ვაჰაა! — მიეგება ბიძია მამუკა და თვისი არეული რაზმის წეს-რიგში მოუყანას შეუდგა.

— შენ ეი, თინიკო, წინ-კი ნუ გარბისარ, აი, ასე დადექ, ასე მეთქი, ნუ ტრიალებ, გოგო! შენც თამრო, თინას ხელი ჩაავლე, დიომიდე, მოიცა, ნუ სტიხარ, ბიჭო, ნუ სტიხართ, მეთქი! თამროს ხელი წაავლე, ვანო, ივანე, ჰეტრე და ჰეტრეკელავ, სუს! გაჩუდით, მეთქი! ეიუღიუოოო! ჰო, აი, ასე! — ტრიალებდა ბიძია და ერთმანეთზე ჰკინძავდა თავის რაზმს.

— მეც ასე! — წაავლო ცალი ხელი ბიძიამ თინიკოს, ცალიც დიომიდეს და შობის ხეს ალუა შემოარტუა.

— აბა ფრთხილად და წესიერად, თორემ შობის ხეც კუნტრუშს დაიწეებს! — გააფრთხილა თვისი რაზმი ბიძიამ და ცალი ფეხი დააბაკუნა, ნიშნად იმისა, რომ ბავშვები აჭეოლოდნენ მის ნაბიჯს.

— მიაუ! მიაუ! — დაიკნავლა ამ დროს ფისუნიამ, რომელიც წრის გარედ დაჩხა ობლად, მარტოდ-მარტო.

— ერიჭა! ფისო რომ დაგვაფიწედა, ფისო ტირის, საწუალი ფისო! — დაიხარა მამუკა, აიუვანა კატა, შეისვა მხარზე და ისევ წრეში ჩადგა.

— აბა, ჰა, წრე არავინ შემიძალოთ, სიმღერა ვინც არ იცით — მე და ფისუნიას დაგვიგდეთ უური.

მართლაც ბიძია მამუკამ დაიწყო ზირველმა, მას მიჰყვა უერთან მიკრული ფისუნია და ორივეს-კი ბანი მისცეს დანარჩენებმა:

დაუაროთ შობის ხეს,
ფერ-ზურმუხტა საუვარელს.

დაუაროთ შობის ხეს,
 საახალწლო სანატრელს!
 ოჰ, გვიუარსნარ ღამასო,
 ჩვენო ტურფა შობის ხე,
 გმადლობთ, ჩვენო ძალსასო,
 რომ მოხველი და გენახე!
 ვარსკვლავებით მორთულხარ,
 ციმციმებენ სანთლები,
 მწვანედ შემოჭქარგულხარ,
 გშვენის თოვლის ფარები!
 რა არ მოგიტანია:
 სათამაშო და ხილი,
 მოგიხდება გარშემო
 ჩვენი შემოდახილი!
 დაუაროთ შობის ხეს,
 ფერ-სურმუხტა საუვარელს,
 დაუაროთ შობის ხეს,
 საახალწლო სანატრელს.

— აბა, ბუქნა, ბუქნა, დიომიდე, ჰეტრიკელა, თამრო, მე-
 თქი! — დაიძახა მამუკა ბიძიამ და ფისუნასთან ერთად ჩაბუქნა.

მას მიჰყვა მისი კუნტრუშა რახში, რომელსაც ასე ძლიერ
 უყვარდა შობის ხე, მაგრამ რადენადაც ძლიერ უყვარდა, იმ-
 დენად უფრო ძლიერ უკრატუნებდა კბილებს გასაძარცვავად.

ზატარა ეახლები

შემოგრტემიან გარშემო,
 ვამლ-ჩურჩხელა-კამფეტის
 უნდათ გაიგონ გემო!
 შენ ხომ ზირი არა გაქვს,

გადმოგვეცი ეგ ხილი,
მაგიერად მიიღე
ჩვენი შემოდახილი!

— ვაშა, ვაშა! — დაიძახა ბიძია მამუკამ და ასწია მაღლა მარჯვენა ხელი.

ეს ნიშანი იყო ცეკვის გათავებისა, ეს ნიშანი იყო იმისა, რისთვისაც მისი რაზმი ასე გულმოდგინედ უვლიდა შობის ხეს გარშემო.

— შენ ეი, ჰეტრე გქვიათ თუ ჰეტრიკელა, ამ დამახასხელში ვერ ჩაგიგდებ, ჭირვეული ხარ, რაზმის ამომიწვევება, მოჩხუბარი ხარ, მოურიგებელი!

— მართალია, ბიძია, მართალია, აგერ უეურე: ცხვირი ორ ადგილას აქვს დაფხაჭნილი!

— ფისუნამ მიუო, ღმერთმანი ფისუნამ, — მართლულობდა ჰეტრე თავს, მაგრამ ამაღნი მაინც ვერ იხსნა მამუკას გადაწვევტილებისაგან.

— სამაგიეროდ მიიღე ეს, ეს იცა რა არის! ამასა ჰქვიათ „შახტი, ჰეტრე,“ ეს დაუკრავს. შენ-კი შახტი, ჰეტრე! — უთხრა მამუკამ და მიაწოდა ჰეტრეს შობის სიდან ჩამოწვევტილი საღამური.

— შენ-კი იცა, რა გითხრა, თინიკო? ესეც გეკმარება: აი შენი მეგობარი, შენსავით ჰატარა, თმა-ხუჭუჭა, თვალებურჯა კუკი.

თინიკომ კუკი ჩამოართვა, გადაიწვინა მკლავზე და ნანა დასძახა.

— შენ-კი აი ეს პერანი, დიომიდე, ბიჭო, სულ ფეხით რომ დააჭენებ სოლმე, აბა ერთი ამას გადააჯექ!

— ნამდვილი იორღაა, იორღა! — დაიძახა დიომიდემ და ცხენიანად შემოურბინა ოთახს.

— მე-კი აი ეს! მეც სომ თქვენი ამხანაგი ვარ, — და ამ სიტყვებით შობის სიდან ბიძა მამუკამ კამფეტების უუთი ჩამოიღო.

— მერე ჩვენც სომ წილი გვიღვეს კამფეტებში, ჩვენც ამხანაგები არა ვართ?!. — დაიგრიალა რაჰმმა და მიესია ბიძა მამუკას, რომელიც სტომ-სტომით უვლიდა შობის ხეს.

როგორც იყო ხელთ იგდეს ამხანაგებმა ბიძა მამუკა და ისიც, რომ ტანისამოსი მანც მთელი შერჩენოდა, დაუახულდა მათ სურვილს. ამხანაგებმა მას ჰატარა სკადი მოურბენინეს და შობის ხის ქვეშ დასვეს.

აქედან შეუდგა ის ახლა კამფეტების განაწილებას.

— ეს შენ, ესეც შენ, მოიცა, შენც მოგცემ... ესეც აჭა, შენ...

— მიაუ, მიაუ... — დაუქნავლა მუხლებთან ბიძა მამუკას კატამ...

— ესეც აჭა, შენ, — და მიუტანა მამუკამ ფისოს კამფეტი ცხვირთან.

ციცუნია მ დაჭსუნა, ულვაშები ზევით აიწია, ცხვირი დაიპრანჭა და გაბრუნდა უკან.

— აბა ახლა კიდევ ერთი შეძოვძახოთ, ჰა! — უბრძანა გარშემორტყმულ რაჰმს ბიძამ და პირველმა ისევე თვითონ დაიწყო:

შობის ხე ვარ, მთის შვილი ვარ,

მთის კალთაზე გამოზდილი,

ზაფხულში ტაშს უგრაჲ ნიაფს

და ზამთარში მომდის მილი.

მაგრამ შობა, როცა შობა

მოვა, მოგვიანდოვდება,

თქვენკენ მინდა წამოვიდე,
 მე იქ გული არ მიდგება.
 ხანა მრთავთ და ხანა მძარცვავთ,
 მეც ვიცინი, თქვენც იცინით,
 ვმხიარულობ, მხიარულობთ,
 ჩემს გარშემო მოძახილით!

მღეროდა ბიძა—მამუკა, მღეროდა ჰირის ტკბანურით მი-
 სი რაზმი, მაგრამ ერთი ვინმე-კი ძლიერ დაღვრემილი იდგა
 შობის ხის ქვეშ.

საწვალი ფისუნია! ის ვერ აცმა ცუნებდა ტუჩებს, ვერ იტ-
 კბანურებდა ჰირს კამფეტებით!

დაივიწა, დაივიწა ის ბიძა მამუკამაც!

— შენც, შენც გერგება, ფისუნიაჲ, მოიცა ცოტა ხანს.
 სამხარეულოში წაგიყვან!

დაბიძა ფისო მამუკამ, მაგრამ ციცუნია, რაღას ციცუ-
 ნია იქნებოდა, რომ თავის თავისთვის თვითონ არ ეპატრო-
 ნებინა.

„ბიჲ, ბიჲ!“ ააოლა ფისომ მომღერლებს თვისი მშვე-
 ნიერი ხმა, მაგრამ ცალი თვალთ-კი შობის ხეს შეჭყურებდა.
 შეათვალ-შემოათვალა, აჭხკა კენწეროდე და უცებ ისკუპა
 ჯიხვივით შობის ხის შტოზე, სადაც თევზის ტიკინი ეკიდა.

— ერგო, ერგო!—დაიძახა მამუკას რაზმმა, ტაში
 ტაშს შემოჭკრა და გამოედევნა ფისოს, რომელიც რამდენიმე
 სკუპით ტანტის ქვეშ შევარდა.

— ერგო, ერგო!—ევიროდა რაზმი, თან ფისოს ეალერ-
 სებოდნენ, რომ გარედ გამოეყვანათ.

— მეც მერგო, მეც, თქვე შეჩვენებულებო!—მოსთქვამდა
 მამუკა შობის ხის ქვეშ მოყოლილი და ფეხზე წამოდგომას
 ცდილობდა.

კატამ შობის ხე მამუკას ზედ წამოაქცია.

გულადი რაზმი ფიცხელად ეცა გაჭირვებაში ჩავარდნილ ბიძა მამუკას, შობის ხე ფეხზე წამოაყენა და გაანთავისუფლეს გულდაღმა დამსობილი მამუკა.

— ძეგოგო, ოხ, ნეტა არა მრგებოდა, მეც ძეგოგო. — მოსთქვამდა მამუკა და შობის ხის ფინჩხებით და ბამბის ქულებით თმა-მორთული თავის ქნევით, ჩამოჯდა სავარძელზე.

ერგო, ერგო ბიძას,
ჩვენს შობის ხეს და იას,
წელან შავი თმა ჭკონდა,
ახლა ვხედავთ თეთრ-თმინს!

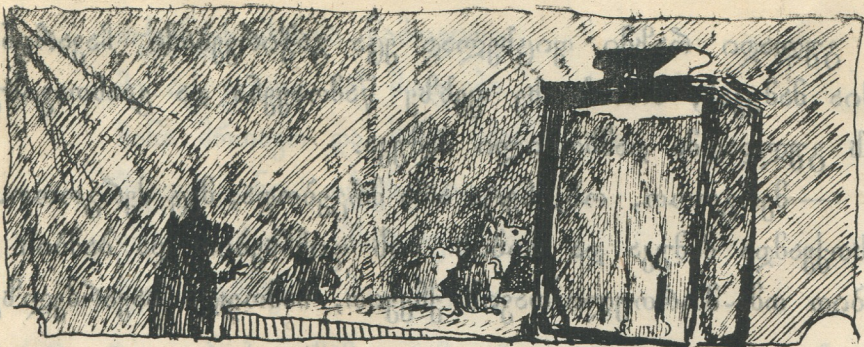
დაიძახა რაზმმა, გადააბეს ხელი ხელს და ბიძა მამუკას შობის ხესთან ერთად დაუწვეს გარს შემოვლა.

დაუაროთ შობის ხეს,
ჩვენს ბიძა — სავარელს.
დაუაროთ ორივეს,
ორთავ ერთად სანატრელს!

ბიძა მამუკა-კი თან მღეროდა და თან ბამბასა და ნაძვის ფინჩხებს იცლიდა თმა-წვერ-უღვაშიდან.

ი. ევდოშვილი.

პ ა ტ ა.

შუალამისას თაკეებს უნდოდათ სანთლის მოპარვა.

კატამ გაიგო მათი წრჩინი: აჭხედა მადლა

და დანახა ოთხი თაკუნა; სთქვა: ერთ-ერთს

მათგანს თავს დაუყცედი, მაგრამ რომელსა?

აი, იმ მსუნავს, აგერ იმ დიდსა, ის არის ჩემი

შესაფერიო. ისეუპა, მაგრამ ის მსუქანი-კი

ჩრდილი აღმოჩნდა. დარჩა კატუნა ჰირ-გამომშრალი,

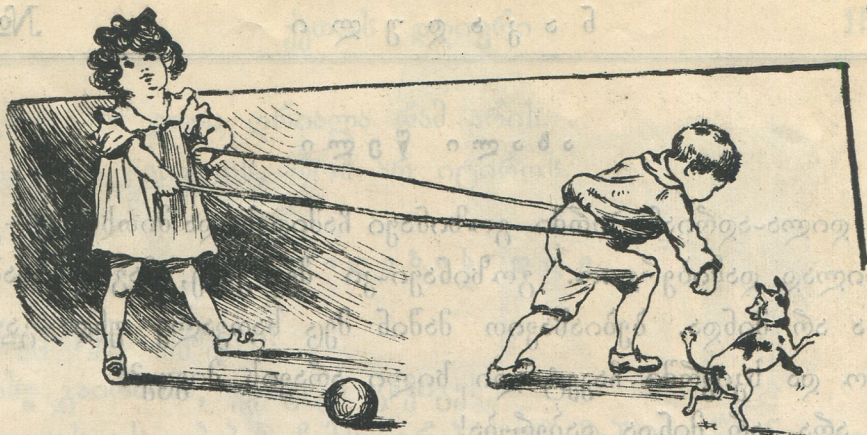
და თანაც თავი ასე იმაწოლა:

მე იმ ჰატარას თუმი დაუჭერდი,

მაგრამ ჩემ შრომად არა ღირდაო!

ა. შანუე.

ქეთოს ღლიური.

ახალ წლის წინა დღე.

ზარეთ ძალიან ცივა, შინა-კი თბილა, ამიტომ მეც შინა ვარ და ჯოხითაც რომ გამაგდონ გარედ, არ ვაყვალ.

ჩვენები დიდ ფაცა-ფუცში არიან: გოზინაყს აკეთებენ და მე ახლო არ მიშვებენ.

როგორც იყო ბებიამ ერთი ჩურჩხელა მომცა, ოღონდ ჭკვიანად იუხვიო, და თან დამხრიცა, დღესა და სვალ იმყოფინეო.

თქვენი არ ვიცი, ეგებ თქვენ გეჟოთ ერთი ჩურჩხელა ორ დღეს, მაგრამ მე-კი იმ წამსვე გიასელით. სასჯადიო ნეტა რა იყო?!

საღამო ხანსე ერთი ცუდი ამბავი შემემთხვა: ჩვენს ფოსოს კუდზე ძაფით ქაღალდის ნაჭერი მოვაბი, ფისო გამოუდგა, მაგრამ რას დაიჭერდა?

ამ სტუნვაში მაგიდიდან ჭიქა გადმოაგდო და გატყნა. ფისო ძალიან გაცაცხეს, მეც კარგ არას ველოდი, ამიტომ მილი მოვიძისე და საძილედ მოვეძისადე.

ახალი წელი

დილა-ადრიან ჰირში გოზინაუი ჩამიდეს და მითხრეს—ესე ტკბილად დაძიებდით. გოზინაუი-კი შევსუსნე, მაგრამ დაბერება არ მინდა. ბებიასავით მაშინ მეც სათვალე უნდა გავიკეთო და სკივრში ჩაკეტილი სილი არაფის მივცე?!

არა, არ მინდა დაბერება!

ჰირობას ვაძლევ მთელ ქვეყანას, თუ დავბერდი, სკივრში სილს არ ჩავკეტ და ჰატარა ქეთოს უოფელ-დღე ორ-ორ ჩურჩხელას მივცე.

დილით, ჩაის შემდეგ, დედამ გოზინაუი მომცა, სულ ორი ზაწია ნაჭერი, და მითხრა: გეოფა, გაწეენსო.

რა ვქნა, ვერ გამიგია, გოზინაუი როგორ მაწეენს; განა რაც ტკბილი და გემრიელია მაწეინარი რად უნდა იეოს?

ახალ-წლის მეორე დღე.

დღეს სულმა წამძლია და ჩვენ გოგიას დაუმეგობრდი გოზინაუის მოსაზარად.

გოზინაუი მოვიპარეთ და შევჭამეთ.

მერე ცხენობანა ვითამაშეთ, გოგია ამიტუდა: გინდა თუ, არა, შენ ცხენი იუაჲ და მე გამრეკიო.

სად გაგონილბა, რომ ქალი იეოს ცხენი და არა ბიჭი?

როგორც იეო დამთანხმდა. კარგი გახურებული თამაშობა იეო, როცა მე და გოგია სკამს დავეჯახეთ და ვირამალა გადავკოტრიადდით.

ტირილის ხმა რომ მოგესმათ, უფიცავ ჩემს ტიკინის ძეს, მე-კი არ ვიუაჲ, გოგია იეო.

მე ტირილი სულ არ ვიცი. დღეს დედამ გოზინაუი არ მომცა, მაგრამ როდი ვიტყვი!

გოგია-კი დიდი ღრიალა რამ არის.
დღე არ გაივლის, რომ არ იტიროს.

ნ ა თ ლ ი ლ ე ბ ი ს დ ღ ე .

ესეც შენი უქმეები!

ისე გაირბინა, ვერც-კი გაუიგე!

დილას აქეთ ბებია ჩემმა უურები გამოძიჭდა: წიგნი იკითხე, შვილო, ხვალ სკოლაში უნდა წახვიდეო.

თითქოს მე არ ვიცოდე, რომ ხვალ სკოლაში მივდივარ.

ღმერთო ჩემო, ნუ თუ თქვენი ბებიაც ჩურჩხელის მოცემაში მუნწია და დარიგებას და ჩიჩინს მუდამ წამს არ გილეფთ?

„დედა-ენა“ სადღაც დამეკარგა. სახლში რომ ჩვენი გოგიასთანა არამხადა გეჯდეთ, წიგნი-კი არა, იქნებ თავიც მოგკლიჯოთ და ტახტის ქვეშ შეგიკდოთ.

7 — ი • 5 ვ ა რ ი

უჭ, როგორ მეძინება!

ნეტა უქმეებში რატომ ესე არ მეძინებოდა?

დღეს სკოლაში მივდივარ. აბგაში წიგნები უკვე ჩავალბე.

მშვიდობით, სწავლა დაიწყო და დღიურისთვის ბებია ჩემი აღარ მომაცლის: ისწავლე და ისწავლეო.

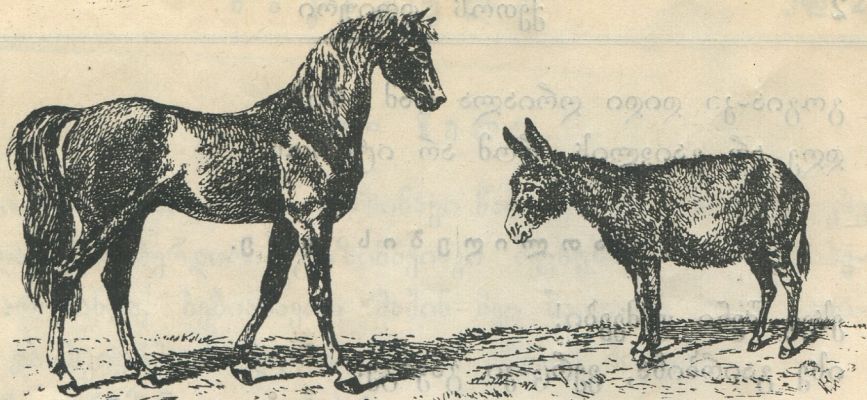
თქვენი ქეთო.

— ეს დღიური, ძლიერ დაჯდაბნილი, ხელჩი ჩამივარდა.

თურმე ქეთო ქალს კარგი წერა ვერა სცოდნია, თუმცა გოზინაყის ჭამაში ვერვინ შეედრება. ბევრგან ასო აკლდა, ქაღალდიც დასეული იყო.

ვ. თამროშვილი

ცხენისა და ვირის ამბავი.

ხალგაზდა ცხენი და ვირი სმოვლენ მინდორზე. ცხენი მივიდა ვირთან და უთხრა:

— გამარჯობა, ზატარა ცხენო!

— გაგიმარჯოს! მაგრამ სცადები, მე ზატარა ცხენი-კი არა, ვირი ვარ.

გაუკვირდა ცხენს და ჰკითხა:

— რა მიზეზია, რომ ვირი ხარ და არა ზატარა ცხენი?

— მიზეზი ბევრია: აი, შენ, ცხენს, ზატარა ეურები გაქვს, მე, ვირს-კ — გრძელსე-გრძელი.

— კიდევ რატომ ხარ ვირი და არა ცხენი?

— აი რატომ: ცხენს კუდი გრძელი აქვს და მთლად ბეწვიანი, მე კი — ზატარა და ბალახიც მარტო კუდის ბოლოზე მაქვს, როგორც ხარისა.

— კიდევ რატომ?

— კიდევ ამიტომ, რომ ცხენს კისერზე გრძელი აბრეშუ-მივით რბილი ფაფური აქვს, თითქოს განგებ კოსტად ერთ

მხარეზე გადავარცხნილი; მე-კი ფაფარი სულ მოკლე მაქვს, კისერზე ჯაგარსავით აჩეხილი.

— კიდევ რატომ?

— კიდევ რატომ? აი რატომ: ცხენს ზურგი უნაგირსავით ჩაზნექილი აქვს, მე-კი—სწორი. ეს ცოტაა: ცხენი თვითონ დიდი და ძაღლია, თავი-კი მოძვრო და ღამაში აქვს; მე-კი, თუძვა თვითონ ზატარა ვარ, თავი და ეურები დიდზე დიდი მაქვს. დაკვირვებით დამაცქერდი და დარწმუნდები, რომ მე სრულ ჭეშმარიტებას გეუბნები.

ცხენი მართლაც დააკვირდა ვირსა, კარგად გასინჯა ყოველი მხრიდან და დარწმუნდა, რომ ვირი სიმართლეს ეუბნებოდა.

ჭკითხა კვლავ ცხენმა ვირსა:

— კარგი. ერთი ესეც მითხარი: იცნ ჭიხინი, თუ არა? აბა ერთი დაიჭინუნე შენებურად: მინდა ვიცოდე, პოლოცობა ხმა გაქვს.

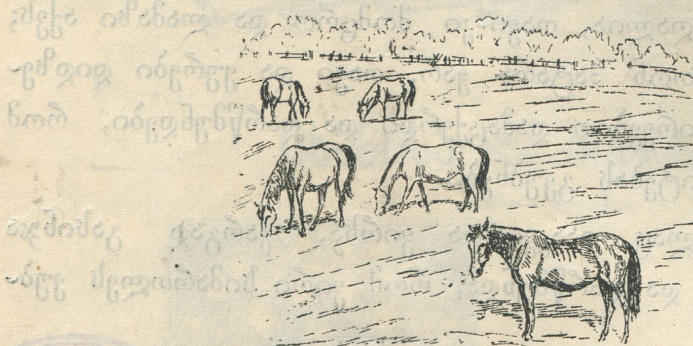
დაბლო ვირმა პირი და ერთი ისეთი დაიურთუნა, რომ ცხენს თავხარი დასცა და ცხენი, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, თავის ჯოგისაკენ გაიქცა.

აქ ცხენმა უამბო ამხანაგებს, რომ ვირი უშნოა და არც ხმა აქვს კარგიო. სხვა ცხენებმაც დასტური დაჰკრეს და უთხ-

რეს: ჩვენც მარტო ცუდი გაგვიცა ვირსე: უველა იმას ამბობს, რომ ვირი სულელი, ზარმაცი, კერპი და ცუდიაო.

გაიგონა ეს ბებერმა ცხენმა და უთხრა ახალგაზდა ცხენს:

— შენ სცდები, ვირი სრულიადაც არ არის ცუდი, პირ-
იქით ძალიან კარგია!

— რით არის კარგი?

— აი რით: ის ჭკვიანია და მუშაობაც უეუარს; ეს არის, რომ არ უნდა უსისინო, არ უნდა სცემო ტუუილ-უბრალოდ და ზედ მეტიც არ აზიდვინო.

— კიდევ რით არის კარგი?

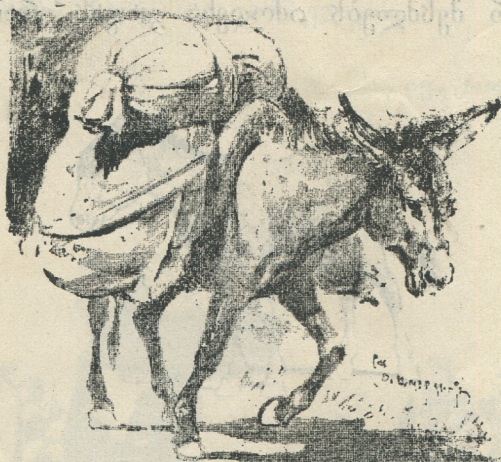
— აი რით: ვირი წუნარი და მორჩილია, გამკონე, სა-
ზრდო მცირე სჭირია და მოვლასაც თითქმის არ თხოულობს.
ახალგაზდა ცხენმა უპასუხა:

— რაც გინდა სთქვი, და ვირი მაინც სასაცილო ცხო-
ველია!

ბებერმა ცხენმა უპასუხა:

— ეგ ძართალია, რომ ვირს თავი და უურები დიდები აქვს, მუცელი ჩამოხედილი და ხმაც ცუდი, მაგრამ ვირს სილამაზისათვის ხომ არ ინახავენ ადამიანები, ის მუშაობისათვის უნდათ და მუშაობაში-კი ვირი ზირველი მუშაა!

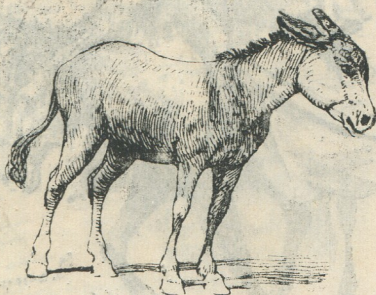

ახა უეურე, როგორი ფრთხილი და მიხვედრილია მუშაობაში, რამოდენა ტომრებს და გოდრებს ეზიდება ბაზარში ჰუ-

რით და ათასწიერი ბოსტნეულით სავსეებს, — ეზიდება შეძას,

ნახშირს და ათას სხვა რამეებს. ამასაც სომ არ აკმარებენ საწყაღს: შეაჯდებიან ორნი, სამჯერ უფრო იმაზე დიდი ადამიანები, და ისიც, ნელა სომ არა, ჭენებ-ჭენებით უნდა არბენინონ. აი, ცხენი სომ უფრო დიდი და ღონიერიც არის ვირსე, მაგრამ ისიც ვერ შესძლებს იმოღენა ჯაფას, რამდენსაც ვირი.

ახლა შინ რომ მივლენ, განა თუ მოუკლიან საწყაღს, ან აჭმევენ რასმეს; სრულიადაც არა: მოხსნიან ფალანს და გააგდებენ ეზოს გარედ კარში, წადი თავი ქვას ახალე და საჭმელი თვითონ იმოვნეო. წავა ისიც წამებული, მოსწიწკნ-მოკორტნის გზების ჰირად და ღობეების ძირად თვითონ-ოროლა გადარჩენილ ბალასს ანუ ეკლებს, მობრუნდება შინ და დადგება სახლთან — ელის, სანამ ხელმოკრედ გაიგდებენ წინ წელის მოსატანად ანუ სხვაგან სადმე წასასვლელად.

არა, ვირი — ჭკვიანი, მოძომენი, გამკონე, მორჩილი და კარგი ბუძაა! ერთი ნაკლი სჭირს მარტო: ეს ისა, რომ თბილი ქვეენები უეფარს, ეინვას ვერ იტანს და ამიტომ ცივს ქვეენებში ვერ მრავლობს. მაგრამ ესეც იმისი ბრალი სომ არ არის, ბუნებისაა.

მერე, რა რიც უეფართ ბავშვებს ვირსე ჯდომა! ვირი და-

ბალი, მოწილი ცხოველია და ბავშვებსაც ამიტომ არ ეძინანთ მისი. ამასთან ისე სუბუქად დარბის, რომ სრულიად არ ანჯღრევს. ეს არის, რომ ცემა არ უნდა, არც უბრალოდ გაჯახვრება, დაუჯახვებით და ალერსით ვირი ეველაფერს სიამოვნებით და დიდი ხალისით ასრულებს.

ივ. როსტომაშვილი.

ჯ უ მ ბ რ.

ინგლისში ძალიან გაითქვა სახელი ერთმა ჰაწია სწილომ, განსაკუთრებით იმის შემდეგ, რაც ის შეიძინა ერთი გაზეთის „Daily Mirror“-ის რედაქციამ. ამ სწილოს სახელად ჭეჭიან ჯუმბო. თუმცა ოცი წლისაა, მაგრამ სიმაღლით მხოლოდ $1\frac{1}{4}$ არძინია. ამ ხანში სწილოები 3 არძინამდინ აღიან. ჯუმბო ძალიან წენარია, უეუარს და აღტაცებაში მოჭეხავს ბაჟუვები და მათთან ერთად სძირად სეირნობს ბაღებში. ერთი ამისთანა სეირნობა დასატულია ამ სურათზე.

ჯუმბო განთქმულია აგრედვე როგორც ქველ-მოქმედი. ძალიან სძირად დააქვს ეელზე ჩამოკიდებული ეულები და რაჲე საქველმოქმედო მიზნით აგროვებს ფუღს. გამჟღელ-გამომჟღელნიც უეურადღებოდ არ სტოვებენ ჰატარა სწილოს, რომელიც კარგად დაჯილდოვებული ბრუნდება რედაქციაში.

გ ა გ მ უ ს ა ნ ა

(წარმოდგენილი იასე რაჭველისაგან).

წინ სადგისი, უკან ბიგა *),
გულ-ძვერდი-კი ლურჯი ფერის,
ველზე თეთრი მანდილი აქვს,
საუცხოვოდ ჭქრის და მღერის.

უ ა რ ა ღ ა.

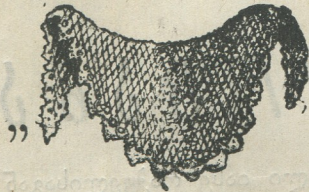
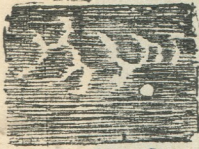
(წარმოდგენილი პ. ნიორაძისაგან).

უხმო ასოს მიუმატეთ
ბოლო მოჭრილი რიცხვია **),
ზედ დაურთეთ ტკბილი ხილი,
და იბრუნებს როგორც ტუფია.

*) გურულად ორთითსა ჰქვიან.

**) სიტყვის ბოლო ან კული — უკანასკნელი ასო.

კ ე ბ უ ლ ი.

თ

„
მ
„
ი

ი
კ
„

ს

1-ლ №-ში მოთავსებული ლექსის ალსნა
ქათამმა უთხრა კვერცხსაო—ეგრე ვიუხუი შეცაო.

1913 Чудный подарок дѣтямъ! 1913

Открыта подписка на 1913 г. на первый въ Россіи
РОСКОШНЫЙ ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ЖУРНАЛЪ
 ИЗБРАННЫХЪ ПРОИЗВЕДЕНІЙ ДѢТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

ЖАВОРОНОКЪ

съ картинами въ краскахъ и прилож. дѣтскихъ книгъ.

Программа журнала; Дѣтскіе рассказы, сказки, стихотворенія. Историческіе очерки, Фельетоны для дѣтей. Рисованіе, музыка, пѣніе, дѣтскій театр. Лѣпка изъ глины. Дѣтскія работы. Научныя статьи. Игры и забавы. Спортъ. Физика и химія въ играхъ. Собираніе растений, бабочекъ, грибовъ, монетъ и проч. Рыбная ловля. Астрономія. Ботаника для дѣтей. Задачи, шарады, загадки. Странички для родителей и воспитателей.

ю **УЧАСТВУЮТЪ ВЫДАЮЩІЯСЯ ЛИТЕРАТУРНЫЯ И ХУДОЖЕСТВЕННЫЯ СИЛЫ.** Не ограничивая свою дѣятельность только стремленіемъ къ развитію въ дѣтяхъ художественнаго вкуса и пониманія изящнаго, редація въ своемъ направленіи будутъ свято охранять завѣты, издававшагося съ 1858 года, при участіи Тургенева, Гончарова, Майкова и Григоровича, дѣтскаго журнала «Подснежникъ», имѣвшаго на дѣтей огромное воспитательное вліяніе.

ЖУРНАЛЪ ПЕЧАТАЕТСЯ НА ДОРОГОЙ ГЛАЗИРОВАННОЙ БУМАГѢ
 Подписавшіеся на 1913 годъ получать (ежемесячно 1-го числа):

12

РОСКОШНЫХЪ иллюстрированныхъ выпусковъ Худож.-Литературн. и Научн. журн. ДЛЯ ДѢТЕЙ въ вел. голѣб. облож., исп. цвѣтн. краск.

12

ХУДОЖЕСТВЕННЫХЪ КАРТИНЪ ИСПОЛНЕННЫХЪ КРАСКАМИ.

12

ИЗЯЩНЫХЪ ТОМИКОВЪ ИЗБРАННЫХЪ ПРОИЗВЕДЕНІЯ для дѣтей знаменитыхъ русскихъ писателей, съ портретами и очеркомъ ихъ дѣтства. Будутъ выданы СОЧИНЕНІЯ: АКСАКОВА. ЖУКОВСКАГО. КОЛЬЦОВА. ЛЕРМОНТОВА. НИКИТИНА. ТОЛСТОГО ГОГОЛЯ. КАРАМЗИНА. КРЫЛОВА. ЛОМОНОСОВА. ПУШКИНА. ШЕВЧЕНКО

4

КН. „ВЕСЕЛАЯ БИБЛИОТЕЧКА“, съ смѣшными картинками.

1. Барабанъ.	3. Ванька-Встанька
2. Хлопушка.	4. Ку-ка-ре-ку;

6

КН. „БИБЛИОТЕЧКА-ИГРУШКА“. Дѣтскія игры и развлечения:

1. Дѣтскій театръ.	4. Игры и забавы
2. Веселыя задачи.	5. Живчикъ.
3. Игруш.-самодѣл.	6. Дѣтскій спортъ

8

КНИЖЕКЪ СЪ КАРТИНАМИ для нагляднаго обученія: 1. О звѣздоч. Маленьк. астрон. 2. Сред. цвѣт. Маленьк. ботаника

3. Мал. звѣринецъ.	6. Царство грибовъ.
4. Мой аквариумъ.	7. Коллекція монетъ.
5. Книж. бабочекъ	8. Книжк. рисованія.

Годовые подписчики получаютъ съ первымъ № журнала РОСКОШНУЮ СТѢННУЮ КАРТИНУ ВЪ КРАСКАХЪ, НА ПАСПОРТУ. Знаменит. русск. худож. **ДѢТСКАЯ ГОЛОВКА** Работ. пост. Двор. Е.И. В. МАЙКОВСКАГО. Велич. Голиб. и Вильборг.

Стоимость картины въ художественныхъ магазинахъ 6 руб.

Журналъ издается редакціей журнала „Пробужденіе“. **ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:** На годъ съ дост. и перес. 4 р., на полг. 2 р. на 3 мѣс. 1 р. За гран. 7 р. Редакція жур. „ЖАВОРОНОКЪ“, СПБ. Невскій 114. Редакторъ-Издатель И. В. Корецкий.

1913 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საუმაწვილო კურნალ

„ნაკადულა“-ზე

— წელიწადი მთავარი —

კურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არ-
ჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით; მონაწილე-
ობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები და პედაგოგები.

წლიურად ხელის მომწერლებს მიეცემა:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12** წიგნი „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

1913 წელს წლიური ხელის მომწერნი ორივე გამოცემისა სა-
ჩუქრად მიიღებენ ამერიკელ მწერალ ქალის მარიეტ ბიჩერ
სტაუს რომანს ზანგთა განთავისუფლების დროიდან, „ბი-
ძია თომას ქოხი“-ს სრულ თარგმანს. წიგნში იქნება 80-ზე
მეტი სურათი და ჩართული იქნება ავტორის სურათი და
ბიოგრაფია.

თარგმანის რედაქცია და ინგლისურ დედანთან შედარება იკი-
სრა ილია ნაკაშიძემ.

ფასი კურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მ. ნა-
ხევარ წლით—3 მან., ცალკე-ცალკე მცირე წლოვანთათვის
24 წიგნი—3 მან., მოზრდილთათვის **12** წიგნი—3 მან.
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ხელის მოწერა შეიძლება

ტფილისში—„ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბაძეშვილის სახ.,
გაბაძის. მრ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский
пр., № 8, და წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასა-
ხლის ქუჩა. ქუთაისში—ისიდორე კვიტარძესთან, მ. ვახუშტე-
შვილთან და თ. შთავრეშვილთან. სამტრედიისში—ივანე გლაძე-
შვილთან და ვლ. ნაცვალაძესთან. ფოთში—თეოდოლე კანდელაკთან.
ბათუმში—კნ. ს. ივანე ნაკაშიძესთან, ტრაფიმი ინასარძესთან და
ანასტასია ჯიშინაძესთან. ოზურგეთში და ლანჩხუთში—ლეო იმ-
ნაძესთან. თელავში—ვანო შატაშვილთან. ახალ-ციხეში—კონ-
სტანტინე გვარამაძესთან. ბაქოში—ვასილ ახვლედიანთან, ნინო
გუგუშვილთან და ივანე კვიაშვილთან. გორში—ნინო ჯიშინაძესთან
და ქეთევან ჯავახიშვილთან. სოხუმში—კნ. მარია იმნაძესთან.
ქიათურაში—ივანე კომედაურთან. განჯაში—ი. ამბოქაძესთან.
ერევანში—კ. ოდიშარძისთან. სიღნაღში—ნ. ახმეტელაშვილთან.
ყარსში—ივ. საათაშვილთან. აღეკსანდროპოლში—ს. შატბე-
რაშვილთან. როსტოვში—მ. კლიშინაშვილთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე.

გამომცემელი თავ. პავლე იოსების-ძე თუშინაშვილი.